

ZGODNJA DANICA

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za po leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold. za pol leta 2 gold., za četert leta 1 gold., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXV.

V Ljubljani 26. prosenca 1872.

List 4.

Za novo leto.

Kristus je povzdignil tiste, ki jih svet za nič ima; liberalizem v nič deva tiste, ki jih je Kristus povzdignil.

Naravna postava je, vera uči, da smo vsi enake cene kakor ljudje. Nobeden ne smé misliti, da je stvarjen na kaki višji stopinji od družega človeštva; nobeden ne smé nikogar pod človeštvo zniževati in teptati, ker vsak človek ima nezmerno veliko ceno, če je tudi revež, slabo-umen, pomanjkljivega in pohabljenega života.

Divjaštvo in trinoštvo je toraj nad druge povzdigovali se, kakor je bilo pri nezabogih in nevérnih, da so ljudi ločili in nektere šteli v neko viši versto človeštva, ali celo med nekake polbogove ali bogove, druge pa v versto sužnjev, kakor da bi bili manji vrednosti mem navadnih ljudi. Trinoštvo je bilo, da so narode, na vojski premagane, kakor živinčeta klali, ali pa jih iz njih dežele v sužnost gonili. Trinoštvo in divjaštvo, da so stare, slabe, skvečene ljudi morili; trinoštvo in divjaštvo, da so sami sebe ali med seboj se ostudno skrunili, onečastovali, poterli svojo viši vrednost in zaverгли sami sebe.

Da so starši nekaj otrók pri rojstvu podavili ali pa izpostavili, to je bilo tako navadno, da jim je Tertulijan zamogel klicati: Koliko jih je med vami, ki žejate po kervi kristjanov, in med vašimi sodnijskimi ljudmi, ki so do nas ojtřejši, (koliko jih je), ki mi morejo pri svoji vesti priseči, da si niso nikoli rók oskrunili s kervjo svojih novorojenih otrók? (Apolog. c. 10.) In kako preostudno so rimski olikani gospodje delali s sužnji, kterih je bila naj veči večina! Njih klanje v amfiteatrih gledati, to je bilo teh sitih gospodov naj veči veselje; že celo pa, kadar so stekle zveri ali pa rabeljni pekli, tergali, sekali take, ki jih naši olikashi pitajo z ultramontanci, papeževci, jezuiti, „frömmleji“ itd. In ali niso dostikrat tudi naše glediša „koloseji“ in „arene“ trinoštva v drugem pomenu? Kako s poželjivimi očmi gleda olikana gospoda, kadar se z nespodobnimi burkami naj svetejše čutilo sramožljivosti in čistosti mori, kadar glumeži celo v samostanski, v duhovski obleki kakor volkovi tistih poštenje tergajo, o kterih večna Resnica govori: „Kdor pa vas zaničuje, mene zaničuje; — kdor se vas dotakne, se dotakne zerkla mojega očesa.“ In ali so liberalni in judovski časnik v svojem oziru bolji od paganskih in judovskih tiranov in njih duhovno orožje pohlevniše kakor so bile teze, kleše, železni škorpioni, kolesa, trinožice, germade itd.?

Zraven svoje kulture, zraven svoje filozofije, zraven raznih ved in učenost pa lepih umetnost so imele tako preslavljanje Atene o naj boljših časih svoje republike 20000 (dvašest tisuč) meščanov,

pa 400.000 (reci: štiri sto tisuč) sužnjev. In njih olikani in naj bolj učeni gospodje so se rezno pričkali v svojih „brezverskih šolah“: če ima suženj um in pamet, in ali se loči od živine kaj drugač, razun le po telesu?“

Dandanašnji liberalci in učeni so pa vender že naprej prišli od tistega časa, ker ne le „keršenic“ in sploh „ne-inteligencije“ ter vsakdanje „plaže“, ampak tudi sami se be prištevajo k živalim, k — „opican.“ S tim opravičujejo, kar pravi francosk učenjak: da nek eršanska civilizacija nikoli ni bila in nikoli ne bo družega, razun napredek v divjaštvu. (Dr. A. Martinet, Philos. d. kath. Kat. str. 90.) — Koliko smo napredovali v divjaštvu, odkar se zlagani liberalizem košati, odkar se ustijo s tako imenovano svobodo, — tega ni treba veliko prašati. Naj le kdo opazuje, kaj se godi po mestih, kako se brez kaznovanja kuži in zapeljuje mladina ter človeštvo v naj lepšem cvetu; kako po vsih potih in ulicah v mraku šviga černa skoraj privilegirana kuga in kuži narod, in namesto obvarovati mladino pred hudim, se še le potlej vtika in zapira v naprave, ko več pomagati ni; namesto strahovati močnejši in bolj zadolženi del, se slabejši kakor za igro včas malo posvari, postrahuje pa že komaj. S koliko nežno skerb-ljivostjo pazijo velikaši na svoje lastne otroke, da bi jim na tacih potih ne poginili. Prašam, ali niso pa reveži enake cene? Zakaj se dopuša, da se tako britko vgonobujejo? Kolikanj težek in strahóten odgovor za tiste, ki imajo moč, zmožnost, pa dolžnost toliko pravno in telesno škodo odvracati, pa je ne odvracujejo!

Neštevilni tisuči denara, ki so jih dobrotniki zapustili za povzdigo naprav v varstvo uboge in zapušene mladine, pa dostikrat leže mrtvi in nihče ne pomisli, koliko človeštva se med tem pogubi z dušo in s telesom! In možje, ki so poklicani za blagor človeštva shajati se in se posvetovati, se shajajo in posvetujejo, kako bi rejnico narodov, sv. Cerkev bolj na tesno spravili, da bi ne mogla stezati svojih rok po velikih in malih otrocih in jih otovati vse nesreče!

Vse ustenje in bahanje z vedo, z učenostjo, z oliko je prazno in nečimerno, ako je od vere ločeno in zoper vero dela. „Učenjaki, ki nekdanjo slavno greško in rimsko dobo le od slovstvene in lepoznanske strani premišlujejo, naj le zgodovino prašajo in beró poglavje „nравnost nevernikov“ — in prepričali se bodo, da Rimljanje v klasiškem času v človekoljubju v nekem oziru ne prekosijo divjakov v Avstraliji.“ (Martinet str. 79 iz Chateaubrianda.) V resnici olikati učene in neučene, visoke in nizke zamore edino keršanstvo. Strahovito neusmiljeno so delali ravno olikashi s sužnji, kakor Chateaubriand popisuje. Ako je posodo ubil, zdajci se je zapovedalo: ga vreči za kermo priljubljenim morenam

(ribam) v ribnik, ki so bile ozaljšane z oklepi in vratnicami. Bolne sužnje so izpostavljali ali pa pokončavali. Delavni sužnji so bili čez noč vklenjeni v podzemeljskih krajih; razdelili so med nje malo soli in skoz vozko luknjo so dihali nekoliko zraka. Gospodar je smel sužnja obsoditi, da naj se verže zverim požreti, ali ga prodati za borivca, gladijatorja, kakoršni so se borili na smert in življenje na borisih olikanim Rimljanom in ljudstvu za kratek čas; kar koli je nevrednega, vse so smeli z njimi počenjati. Tudi Rimljanke so svoje ženske sužnje preneusmiljeno terpinčile. Kako strašno je bilo postavodajstvo, katero je izreklo, ne le, da so sužnji kaj malega (slabega), ampak da so nič, in ki je 120 milijonov ljudi, nesrečne ostanke od 50 podjarmljenih narodov, znižalo pod divje afrikanske zveri! pravi omenjeni pisatelj.

Ravno sem zopet bral, kar je že tako znano, da po Egiptu in sploh po Jutrovem so pri katoliških deržinah služeci črni sužnji skoraj vsi ajdje in mahomedani. Celo katoličani, sicer prav čednega življenja, so nemarni za dušni blagor teh revežev, jih imajo bolj kot blago za barantijo kakor za ljudi in nikakor nečejo, da bi se pokatoličili. Zakaj ne pusté tega? Bili bi potlej prosti, svobodni in smeli bi njih službo zapustiti, in ne mogli bi jih potlej muhamedanom naprej prodajati, katoliških zamurcev turki ne kupujejo.

Pa kdo je zmožen vse popisati, kar je strahovitega počenjala in še počenja „inteligencija“, „olika“, „aufklarung“ brez pravega, živega keršanstva? Koliko tedaj je vredna kultura, ako se od vere loči? Koliko ona zamore dobrega storiti, ako sv. Cerkev zaverže? Nič, prav nič prida ne. Kristus je luč, ki je prišla temo razsvetliti. On je barbarstvo zavergel, prepovedal, odpravil, on je povzdignil nizke, ponižal mogočne ter učil, da so vsi enake vrednosti, da le čednost človeka povzdigne in mu veljavo dá, da se moramo vsi kakor ena deržina med seboj ljubiti. Kaj čemo tedaj reči o tacih, ki v nejevero, brezvero, v divjaštvo ne le sami nazaj silijo, ampak tudi narode vanj pahajo? Ali niso to naj večji sovražniki človeškega naroda? Zveličar je učil postavo ljubezni do vsih, spoštovanje vsacega človeka, bodi si še tako reven, slab in zaničevan; celo med izvoljene je prišel tiste, ktere svet ima kakor izmeček in smeti. (1. Kor. 4, 13).

Antikristi v Rimu in drugod.

V nekem laškem mestu je jel izhajati časnik z imenom „Antikrist“, in laška vlada je v to privolila. — „Unità“ ni imenovala ravno mesta, kje se je ta neték izlegel, pristavlja pa, da ta časnik ima sicer zadosti hudobije, pa vendar preveč butoglavosti, da bi bil vreden imena „Antikrist.“ Tacih „antikristov“ je pa tudi drugod dosti; nekaj jih je v Ljubljani, in sicer po Kranjskem. Celo denar so menda sejali, ni davno tega; vendar ga pa sedanji antikristi po Avstriji in drugod raji pobirajo, kakor sejejo, bodi si markvardi, antonači in drugi lažnjivi preroki.

Ni davno, je pisal msgr. Gaume delo: „Kje smo?“ premislek o dogodbah l. 1870 in 1871, in to delce ima besede, ki utegnajo umnega človeka spodbudovati k reznemu premisljevanju.

Kardinal Belarmin v bukvalh „De Romano Pontifice“ kaže Antikrista s tim znamenjem: „Sovražil bo Rim; ga bo oropal in razdjal.“ (Olio habebit Romam et eam expugnabit eamque desolabit.) V teh besedah, kakor je očitno, je zaznamnjane troje djanje Antikristovo zoper Rim: sovraženje, oropanje, razdjanje! Ali se vam ne zdi, da je prve dvoje že splohjeno?

Suarez (De Antichristo l. V. c. 21.) pravi: Ni neverjetno, da proti časom Antikristovim, ali med njegovim kraljevanjem, bode Rim v novo napaden od narodov (nevernikov) in da se poverne v svoj prvi neverški stan; da bode Cerkev pregnana iz Rima, ali preganjana tako, da se bode móгла kakor v kotu skrivati: *Ut quasi in angulo delitescat.*“ Pa res je Cerkev prav v rimskega mesta, kjer je prisiljen sv. Oče Pij IX se skrivati!

Malvenda, sodelavec Baroniov (De Anti Christo l. IV, c. 5) pravi: „Protí koncu časov bo Rim počenjal veči hudodelstva memo tistih, kterih se je vkrivicil, kadar je bil pagansk, ker zatajil bo vero, pregnal rimskega papeža, pošiljal v smert mnihe in duhovne, in povernil se bo v malikovavstvo“ itd. Da se dosti teh znamenj zdaj razodeva, ne dvomi nihče.

Vender pa zamoremo upati, pravi „Unità“, da to niso Antikristovi časi. Kar se počenja v Rimu, ni delo Rimljanov; oni ne odganjajo papeža, temuč mu na pomoč hité, ga časté in preslavlajo. Gotovo pa je, da sovražniki papeževi se na vso moč péhajo, da bi posnemali Antikrista in njegov čas. Ze sv. Janez je v tem pomenu rekel: „Antikristov je zdaj veliko.“ So tedaj oznanovavci ali predhodniki Antikristovi. Njih dela se posebno kažejo v očitnem in potuhnjenem sovraštvu sv. Cerkve in katoliškega duhovstva, v vrivanji posvetnosti v cerkvene pravice, ter išejo novi antikristi svojega malika na altar postaviti. „Zdravega nauka“ ne terpé več, imenujejo ga sužnost; samopašnost in neoberzdana mesenost — to je njih „svoboda.“

Po Ecehielu, Danielu, skrivnem razodenji in družih prerokih sv. pisma so dane o Antikristu mnoge znamenja in popisovanja, n. pr.:

Podverglo se mu bo deset kraljestev; njegova modrost bo politika, bahanje samega sebe. On bo ženstven, „mulherosus“ (babež), ter bode pripustil svojim priveržencem množino žen. Častil bo boga „Moazim“, to je samega sebe, in se dal častiti. — Zaterl bo sv. mašo in neusmiljeno preganjal pravovérnike.*)

Pred njegovim prihodom bode veliko razkolništvo ali odterganje od Cerkve, in njegovi predhodniki bodo krivoverci in trinogi; satan bode v njem skazoval vso svojo moč, njegovi čudeži bodo sleparije in laži, in pogubil bo le tiste, kteri bodo sami hotli.

Hotel bo za Kristusa spoznavan in češen biti. Delal se bo, da hoče v nebesa iti, končan pa bo s sapo Kristusovih ust. Tudi njegovi tovarši, priverženci bodo imeli hud konec; njegovo vojsko bo zadelo maševanje iz nebes in bodo pobiti, od vsih krajev se bodo zveri zbirale žret trupla njegovih tovaršev itd. (Prim. Tir. Comm. Index nom. et rer. ime: „Antichristus.“)

Nektere misli o stanji cerkve proti deržavi.

I.

Ker se dandanašnje o pojmi, ki so se v naj novjšem času v razgovorih nemškega deržavnega zbora čez zgoraj omenjeni predlog jako jasno pokazali, premnogo klobuštrá, bo morda vstreženo katoličanom — ne pa „novim“ in „starim“ (ne-)katoličanom, (ker ti prava sv. kat. cerkve ne umejo, odtod odpad), če stanje kat. cerkve proti deržavi nekoliko omenim. V teh mislih spoznam za pravo dati, kar gre deržavi, in kar cerkvi.

1. „Očitno je, da cerkev ni hčer deržave, tedaj ne stoji pod deržavo. Cerkev se ni vstanovila iz deržave, temveč deržava je pristopila zarad greha k cerkvi.“

*) Undan se je bralo, kako strahovito bogokletno je neki brezbožnik pisal zoper presv. Rešuje Telo.

2. „Cerkev državi ni zadi postavljena, kakor služabnica. Ona ni za državo vstanovljena, noče državi samo v postrežbo služiti; svojih udov ne izgojuje za same državne potrebe. V vpravljanji svojih zadev in v izobraževanju vravnáv ne smé cerkev svojega namena zgubiti, in v takem stanu više oblasti ne priznava.“

3. „Cerkev ne stoji zraven države kot tovaršica. Ona je prikáz, ki ga država enako sebi obravnavati zamore; ni družica, ki jo država vsakakor terpi, če ji je ljubo; ni vstanovitev, katero država spoznava ali ne.“

4. „Cerkev državi ni protivna, ni sovražnica. Ona si državnega gospodstva ne prisvojuje, državné naredbe ne imenuje odvečne. Cerkev ne uči nepokoršine zoper postave, — čemu neki se imenujejo današnji lučnjaki liberalce; kdor je „liberal“ ali prostomiseln, tega ne vežejo postave ne posvetne ne božje (po liberalsko); imenujejo se marveč zarad tega, ker samosilno segajo v mirne društva, da bi tam zasejali satanovo ljuliko. — Cerkev nezaupljivosti in sumljivosti do vladarjev ne vdihuje; ona nemirne razpertije ne odobruje in ljudstva k prekuciji in puntom ne draži; ona pripoznava oblast-nije kot Božje naredbe, ljudém v dobro, in tirja, da so ljudje oblastnijam vdani, ne zarad kazni, temveč zarad vesti. Naj tedaj države prepusté cerkvi, kar ji gré, ker ona uči: „davek, komur davek; strah, komur strah; čast, komur čast; vsakemu kar mu gre.“ Čemu tedaj pasejo države sumljivost nad cerkvijo? čemu kratijo cerkvene pravice, češ, da so državi nevarne? Čemu jo pritiskajo k tlem? Čemu tedaj so države nasprotne cerkvi v razvoju njenega duha?“

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Občni zbor slovenske Matice v Ljubljani bode v četrtek 15. februarja. Ob 8 bode sv. maša v stolni cerkvi, in ob 9 se zbor prične v čitalnični dvorani. Obravnave bodo te-le: 1. Nagovor pervosednikov; — 2. poročilo tajnikovo od 1. grudna 1870 do 2. listopada 1871.; — 3. poštevbe od 1. mal. serp. 1870 do 1. mal. serp. 1871.; — 4. volitev 3 udov za pregled odborovih poštev; — 5. proštev od 1. mal. serp. 1871 do 1. mal. serp. 1872; — 6. volitev 10 odbornikov, ki po pravilih letos odstopijo, namreč I izmed ljubljanskih naslednji gg.: Kosta, Lesar, Marn, Praprotnik, Šolar; — II izmed vnanjih pa gg.: Cegnar, Cigale, Einspieler, Grabrijan, Kočevar.

Na volitvi odbornikov je veliko ležeče, ker oni so duša vsega društva ter morajo biti umni in blagi možje, da društvo modro in koristno vravnava. Odsék za dopolnovanje volitev je storil nasvet, kateri udje naj bi se volili v odbor, da se glasi preveč ne razcepijo in se voljenje na občnem zboru olajša. Da vsak ima svobodo po svojem lastnem prepričanji voliti, ktere hoče, to se tako vé. Želelo se je po pravici, da se pomnoži število ljubljanskih odbornikov, ker tukaj je središe delavnosti v večkratnih shodih, katerih se zunanji težko vdeležujejo, in pri vsakem shodu jih mora, brez ozira na delo in posvetovanje, biti pričujočih saj 11, da se mora sklepati.

Odsek tedaj nasvetuje naslednje gospode voliti in narediti volilni list tako-le (ali pa od odseka poslani volilni list podpisati):

Po §. 9. a) volim v odbor slovenske Matice za leto 1872 tako-le:

a) V Ljubljani stanujoči novi odborniki naj bodo gg.: 1. Dr. E. H. Kosta; 2. Lesar Ant., profesor; 3. Marn Jož., profesor; 4. Pleteršnik, profesor; 5. Praprotnik And., učitelj; 6. Šolar Jan., šolski nadzornik; 7. Žakelj Miroslav, profesor. b) Vnanji odborniki pa gg.: 8. Cigale Mat.: 9. Einspieler Andr.; 10. Grabrijan Jurij.

Kogar tedaj ne bode v občni zbor, naj blagovoli svoj volilni list poslati do odbora ali tajništva. Na en list lahko podpiše tudi več udov, ako vsi ene in ravno tiste volijo, in veljá list za toliko glasov, kolikor je podpisanih. Razposlanih je že precej volilnih listov in prošeni so udje, da bi jih kmali poslali podpisane do odbora ali tajništva (g. Lesarja). Kteri pridejo na zbor, dobé pred volitvijo volilne liste.

Tudi Danica se vjema s priporočilom odseka za obnovenje volitev, in vsim udom priporočuje, naj bi blagovolili v odbor voliti gg., kteri so ravno imenovani.

Politiko dovršenih silovitih djanj naj le hvalisajo dnevnikarji, kteri se zanašajo le na človeško vladanje, ne pa tudi na vladanje Večne pravice, ki samosiltev in ropov še nikoli ni sankcionirala in jih ne bo. — „Unitá“ naznanuje iz Rima: Ne vé se, kaj je, poslanci ne gredó v Rim, pa ne gredó, in ne dá se doseči njih postavno število. Nekteri se odpovedujejo poslanstvu, mnogi drugi bi se, ako bi jim ne bilo bridko za znebiti zastonske vožnje na železnici. Ta nevolja za pot v Rim kaže po eni strani nezaupnost, po drugi strani pa sklep ne priznavati politike 20. sept. — Te dni sta poslala odpoved poslanca Morandini in Fenzi. — Še bolj pa se branijo v Rim starašini, „senatorji“, da bi ne priterjevali sistemi, ktere ne poterdijo. Ako se izločijo vradniški starašini, družih nimate v Rimu, ako ravno so senatorje volili rogovilski ministri in sicer iz tacih okrožij, ki niso ultramontanske. Znamenito je posebno, da čez 30 senatorjev je v očitni seji napovedalo, da ne grejo v Kvirinal prvi dan novega leta. —

Gotovo, ni čuda, da človek, ki ima le še malo vere, bodi si vradnik, poslanec, ali tudi časnikar itd., se boji tacih djanj poterjevati, s kterimi bi se vdeležil ropa in z njim sklenjenih duhovskih kazen.

Kako terdno je stal Napoleon, in kaj se je zgodilo kmali, ko je jel pomagati k oropanju rimskega Stola? Tako je tudi na Nemškem majhne okolišine treba in zvernil se bo Golijat nemške edinosti, ki je jel tako ošabno rogó kazati Kristusovi Cerkvi.

Amerikanski in ljubljanski „herrhuterji“ — pa njih svobodoljubnost. V Ameriki je rarsirjena svojbina, ktere priverženci se imenujejo metodisti. Eno njih posebnih znamenj je slepa sovražljivost do katoličanstva, in njih popotni predikanti se z vso močjo potegujejo za to, da naj se ohrani sužnost v južnih ameriškanskih državah. V nekaki sorodnosti so ti svojbinci s „herrhuterji“, in le-ti zopet z angleškimi „kvakerji“, ki se pa sami sebe imenujejo „prijatle luči“ ali lučnjake, češ, da znotranja luč vse opravi pri človeku. Vse te svojstva so odrastki protestanstva. Metodisti se vsilujejo to dobo za „ovaduhe“ pri ameriškanski vladi in jo šuntajo, da naj izjemne postave dá zoper katoličane, naj se od njih tirja prisega na podobo Križanega, da bodo državne postave stavili in čislali nad postave Božje....

Kdor vidi med temi in našimi avstrijskimi lučnjaki kak nezmeren razloček, je vreden pogostovanja v ljubljanski steklenjači, zlasti ako še pristavimo, da ameriškanski svobodoteržci ne znajo manj kosmato in dervasto Cerkve in duhovstva psovati od steklenjačarjev in njih tovarša „Tagblatta“.

Koliko ravnoslednosti, konsekvencije, imajo gospodje „inteligenc“, kaže tudi to-le: Pred kratkim so še vsi kričali zoper „privilegije“ ali prédstva, da jim je sapa zastajala; zdaj pa že hočejo za-se imeti mečji posteljico, za katoliško duhovstvo pa „izjemne postave“ ali nekak „obležni stan!“ Kjer je v Avstriji le kopa „svoboduharjev“, vsi po nekaki „komandi“ dunajskega „deutsch-Verein-a“ prošnje pošiljajo na Dunaj do vlade, da naj se katoliško duhovstvo vklene v železni jarem. Čez noč

so se „freiheits-heldi“ prepodobili v „freiheitskneblerje.“ — „Laibacherica“, kakor da bi se bila z ameriškimi „metodisti“ dogovorila, je v svoji „konsekventni“ modrosti zaklicala: „Herrndienst geht vor Gottesdienst! Die unter dem Schutze des Staates (Zapazite si to besedo!) lebenden Religions-Genossenschaften müssen endlich einmal die Rechtsidee auffassen sich dem Staate und den Staatsgrundgesetzen unterzuordnen!“... Kdo katoličanov se neki tega brani, samo da državne postavne niso zoper postavne Božje? „Staatsomnipotenzlerjem“ pa je državna postava naj viši postava, zato više postavne od državne nočejo priznati, če tudi jo sami prenašajo hité — berž ko njih namenom več ne služi: postava Božja pa je večna in nespremenljiva.

Neka posebna potuha, humbug, liberalskih listov vsake baze in narodnosti je zdaj ta, da s krokodilovim milovanjem lisičje popisujejo, kako, češ, je ljudstvo zoper duhovstvo itd. Primeri n. pr., s kakim vodom „Laibacherica“ naznanjuje „lutzovanje“ celovških srenjskih vstavovercev, kateri govoré o strahovitih potresih, „von den furchtbaren Erschütterungen“, katerim je bila vstava izpostavljena pod Hohenwartom, zabavlja pa čez Vatikanski sklep in čez vsim narodom pravični „federalizem“. Celovski srenjski načelniki so namreč tako velikodušni, da katoliškemu duhovstvu kratko in malo ne odrekajo tistih pravic, ki grejo vsakemu avstrijskemu državljanu, pa „le samo kakor državljanom“: dass der katholische Clerus sich nur als Staatsbürger betrachten dürfe. — tedaj brez vsacega ozira na Cerkev?! Lepa hvala liberalnim koroškimi „herrnhuterjem“ za tako velikodušnost. Mi hočemo ostati tudi katoličani, in ne le samo avstrijski državljan. — Usmiljenja napolnjena Laibacherica tedaj z nezmerno žalostjo (scilicet..) pravi: „Die Erscheinung ist wahrlich keine erfreuliche, dass eine so grosse Anzahl von Gemeinden, Corporationen, Vereinen u. a. ihre gewichtige(!?) Stimme gegen die clerikalen Agitationen(!!) erheben und sogar Petitionen um Abhilfe an das Gesamtministerium richten müssen(???)“.

Kdo neki mora liberalne viteze, da morajo rogoviliti pri ministerstvu zoper svobodo katoliške Cerkve in katoliškega nauka?..

Eden ameriškimi listov piše v oziru na poprej omenjeno metodistiško sovražljivost in pravi: „Protestanstvo se pač ne more nikoli zatajiti. Pravo keršanstvo je bilo ustanovljeno z apostolstvom in mučenstvom, protestanstvo pa temu nasproti z nasilstvom posvetne moči in s potlačanjem katoliške vesti pri narodih. Po vsih deželah je protestanstvo s silo poderlo katoličanstvo, ropalo samostane, plenilo cerkve, prepovedalo službo Božjo...“ Ali naj se mar tudi v Ameriki tako godi? Ali hoče odgospodarivši protestantizem tudi tukaj s svojim nasilstvom prozelite delati?... Ste pač res vredni sinovi svojih očetov... Luter je pisal: „Papež je hudič. Ako kaznujemo tatove z vervjô, morivce z mečem, krivoverce z ognjem,* zakaj si rôk ne umijemo v kervi papeževi, kardinalov, škofov in v celem roju rimske Sodome?“ In Melanhton, ki ga radi imenujejo „pohlevnega“, je pisal: „Kar tiče jezuite, ki se nam naj huje ustavljajo,**) se morajo ali pomoriti, ali pa če to ne gre prav, jih pregnati, ali pa saj z lažjo in obrekovanjem***) zatreti.“ Tudi vi gospodje protestantje, ako bi z zoperkeršanskimi postavami dali na to pripraviti, bodete našli,

*) Ali slišite, ki Husovo sežiganje Cerkvi vrivate? Luter pa v resnici luteranom sežiganje krivovercev prilastuje, kakor kaj naravnega. In ktere imenuje Luter krivoverce? Luteranov gotovo ne!

***) Ali zdaj vidite, zakaj „lichtfreundi“ jezuite tako do kože čertijo?

****) So ne mara naši liberaluhi k „pohlevnemu“ Melanhtonu v šolo hoditi?

da ameriškimi katoličani se bodo ravno tako malo uklanjali pred vašimi državnimi postavami, kakor malo so to storili na Angleškem in Irskem. Berž ko nam vest kaj prepové storiti, se z državnimi postavami nikoli ne bomo k temu prisiliti dali... Zakaj Bogú moramo bolj pokorni biti, kot ljudém. Sej katoliško ljudstvo je bilo vselej mučensko ljudstvo, toraj se tudi ne trese pred vašimi izjemnimi postavami... Sicer pa se utegne pri metodistih (tudi pri Bismark-Lutzu“ in njegovih eventuelnih skutnikih drugod) pripetiti, da s svojimi izjemnimi postavami sami v tisto jamo padejo, katero hočejo drugim kopati, zakaj vsak ravnoserčni človek mora vendar jasno spoznati, da njih intolerancija (stiskavska nesterpnost) je državi nevarniši, kakor pa vera katoličanov v papežovo nezmotljivost.“

Tagblatt prosi „Danico“, naj mu pojasni, kako je to, da se je ol podražil?... Natolcevat bi se smelo, da je to prašanje T. postavil v imenu tistih „poštenih katoličanov“, ki so kvaterno sredo-večer v steklenjači v družbi ljublj. katoliškega župana meso jedli in zraven tega govore brusili, katerih zlog je bil mnogotero bolj „pandurske“ kakor pa „weiland Kniggetove“ šege. Cika namreč po nekaj na tisto mesojedstvo, ki ga je „Danica“ grajala. — Kar tiče odgovor na vprašanje, je znano, da so Parci od nekaj verli „bierkuharji“ in ne slabeji „biertrinkerji“; svetujemo toraj, naj se gospodje „steklenjačarji“ in „vstavoverci“ z omenjenim vprašanjem raji obernejo do svojega „patrijarha Döllingerja“ v Monakovo, do ktereга imajo več zaupanja kakor do „Danice“, kar so pred nekterimi mesci s svojo zapupnico jasno pokazali.

Iz Terziča. Dovoli mi, draga „Danica“, naznaniti smert našega občespoštovanega nekdanjega učenika — g. Jak. Peharca. Hodil je mož pot in poštenja, hodil ternjevo pot šolstva, mladino iskreno podučevaje skozi 43 lét; ali za njim so vstajale iz bodečega ternja rožice hvaležnosti. Mnogo čislanih imén šteje naša domovina; košate drevesa pa so iz male mile naše doline pri prvem zalivu značajnega pokojnega Peharca rasti pričele. Spominjali so se ga marsikteri večkrat hvaležno in z vročim srcem mu dajali hvalo. Zraven šolstva se je blagi mož mnogo pečal za osodo in zgodbe domačega kraja. Za časa francozkih vojsk je sam vidil prigodbe ob meji Koroške in Kranjske. Pozvedoval je skerbljivo od starih, že davno umerlih mož pričetek Terziča; zaznamoval, opisal je marljivo znamenite krajne dogodbe. — Podučevati je bil pričel rajni v mali hišici, preselil se je v večjo, dokler ga miloserčnost ranjc. grofa Raddeckega z ljubljenimi učenci v boljše šolsko pribežališče ne pokliče.

Vedno je ostal zvest svojemu srečnemu poklicu. Leta 1854 je dobil srebrni križec s krono za častne zasluge, ki si jih je od leta 1857 kot učitelj na terziški šoli pridno in vspešno pridobljeval. Moči mu opešajo tako, da je mógel l. 1860 svojo preljubljeno šolo zapustiti.

Živo se spominjam, kako goreče nam ja rajni učenik večkrat govoril o zgodbah svetega pisma, kako lepe zglede nam je dajal in nas pogosto opominjal, kako zvesto ljubimo Boga, kako starše, ter nas je vedno napeljeval k pobožnemu življenju. Bil je rad pri vsaki Božji službi, in mladino je v cerkvi pred očmi imel ter jo za Božjo čast bolj in bolj vnel.

Tako je govoril, tako delal pošteni mož čez 43 lét. Morebiti mu je med marljivim djanjem marsikaka grenka solzica lica vroče pogrela, pa ljubezen ga sladila. Njegovu blago djanje je zanesljivo zapisano v bukvah večnega življenja. Naj svojemu pokojnemu učeniku hvaležen učencec pokloni:

Cvetko spomina!

Vse že spi;
Tje čez mirno grobovje
Stopa tiheje angelj smerti,
Z eno roko
Kaže v rajsko domovje,
Z drugo pa
V grob dol odpertí.

Kak' sladko
Angelj se resni smehljava,
Zrèč po grobèh, kjer ljubi spijo;
Bráti jih tú
Spanje, mir ino sprava,
Da se enkrát
Zopet zbudijo.

Migne zdaj:
Starčka k sebi pokliče
V senco pod verbo pelje počivat
Zemlje sinú;
Niže ga niže pomiče —
Ni ga več tú! —
V grob gre prebivat.

Mirno spi!
Zora enega dneva,
Nepozabljivi! Te bo zbudila;
V kratko slovó
Truplo v jami saméva,
Vstalo živó
V dan bo plačila.

Hrabroslav Perné.

Iz sv. križa, 21. pros. — Krasni so bili dnevi božičnih praznikov za verne v Križki fari pri Ajdovščini, ne zarad nenavadno lepega in tihega vremena, ampak zarad milosti božje, ki se je čez to faro tiste dni razlila. Imeli smo namreč po prizadevanji visoko častitega gospoda fajmoštra Jak. Logarja tukaj v resnici veličasten misijon. Radostno je pozdravilo ljudstvo sporočilo svojih duhovnov: letos bo v Križu o Božiču sv. misijon, in tega ni kazalo s hrumečim glasom, ampak dejansko pri sprejemu in odhodu v. č. misijonarjev oo. Franca Doljaka in Tomaža Lempel-a. —

Zdelo se je v resnici, da se je te sv. dni vzdignila cela ipavska dolina na pot proti sv. Križu; ceste in steze so bile kar nasute s pobožnim slovenskim ljudstvom; zdelo se mi je vidivšemu romati te blage ljudi, kakor da bi jih Zveličar sam s križa vabil: „Pridite vsi, ki ste revni, k meni, jaz vas bom potolažil“. In v resnici, koliko stotin je potem, ko je svojo butaro s serca pri sv. spovedi odložilo, lažje se na svoj dom podalo. Neštevilno je bilo ljudstva tukaj zbranega, po šest ur daleč so dohajali, cele dneve se od spovednic ne ganili, le da tam prostora niso zgubili in enkrat na versto prišli. Govori oo. misijonarjev so bili izverstni.

Pa kaj vas bom, iskrene vojščake Kristove slavil; čaka vas drugi venec slave nad oblaki, in ljudstvo še vsaki dan poklekujе v goreči molitvi v kapeli pred misijonski križ in se gotovo na vas in vaš trud hvaležno spominja.

Nad tisuče ljudi bilo je vsaki dan pri pridigah; nobena nereda, nobene ne najmanjše nesreče se ni, hvala Bogu, zgodilo. Čuda, da ni Tagblatt že s svojo fantazijo za to poskerbel, saj je morda tudi tukaj imel kakega špiceljna, akoravno ne plačanega. Obhajancev je bilo gotovo nad 4000. Pridno so delali č. gg. duhovni sosedeje. Dosti je bilo spovednikov, pa vendar ne zadosti za tako število. Bog jim plačaj, ljubezen, nam skazano.

Ogromno, v resnici ogromno je bilo število zadnji

dan pri blagoslavljanju misijonskega križa. Glej deržava, kdo zná mir ohraniti, ali puhli liberalizem, ki ima za te Janov obraz, in brezverna moderna paganska načela, — ali sv. vera s svojim duhovstvom? Moško, resno, pobožno se je obnašalo ljudstvo v cerkvi in na javnih krajih, po noči in po dnevi, pri nas liberaluhovni, županstvo je katoliško, skazali so se vsi verne sinove sv. kat. cerkve. Naj Boj svojo milost še nadalje nam ohrani.

Izmed beneških Slovencev. (*Ločenje ene lepe duše in nekaj za predpust.*) Slovensko cvetlico na Beneškem je pokosila nemila smert: Judita Jušičeva ji je bilo ime. V 21. letu, v cvetju svoje mladosti se je ločila. Naj „Danica“ drugim devicam v zgled nekoliko o nji pové. Rojena v Ažli, v duhovniji sv. Petra Slovenov, je bila po svojem stricu č. g. J. Jušič-u, kaplanu pri sv. Silvestru v Landarni, izučena v laških učilnicah v Vidmu. Do zadnje ure življenja serčno hvaležna svojemu oskerbniku, kterege je imela za družega očeta in drugo mater, je tudi pri njem v Landarni sklenila svoje mlado življenje 29. pretečenega decembra.

Okinčana s krasoto pri pohlevnem obnašanju je bila prelép zgled svojim tovaršicam. Njena resnična pokoršina, pametna pobožnost, neoskrunjeno življenje, poterpežljivost, radodarnost, priprostost v besedi, priljudnost odkritoserčna jo je prikupila vsim. Edina med svojimi tovaršicami je napredovala tudi v slovenstvu. Vedno in pazljivo je slovenske knjige in časnike čitala. Še v bolezní, katero je z vso keršansko poterpežljivostjo prenašala, je pretečeno jesen vedno popraševala po snopkih društva sv. Mohora, in ko je zvedela, da so dospeli, berž je po nje poslala. Do sv. Očeta papeža je imela veliko spoštovanje, marsiktero serce mu naklonila in vedno je hrepenela videti njegovo zmago. Kadar je kaj nasprotnega zoper njega slišala govoriti, je zaplamtela na obličju in pogumno je zaverno čitala liberaluha. Če je v časnikih slovenskih ali laških čitala kako nesrečo, ali pa koristno napravo, tudi ona s svojo radodarnostjo se je vdeležila. Previdena je bila s ss. zakramenti ob 11 po noči 28. pretečenega mesca. Kako lepo in pobožno se je obnašala! Bolezen ji vzame besedo, njena pamet pa je bila vendar čista do smerti. V tem času zdaj obrača unirajoče oči proti nebu, zdaj v sv. razpelo, katero je pobožno v roki deržala, zdaj spet v svojo klaverno mater, v ktere naročji je počivala. Ob eni po polnoči se je njeno utrudeno oko zaperlo in sladko zaspi, da ne vedó kdaj, in že je bila njena duša pri Bogu.

Žalostna novica se je od ust do ust verstila na jutro: Judita je umerla!

30. dan je bil njen slovesni pogreb. Povabljenih je bilo 20 č. gg. duhovnov, h katerim se je pridružilo še 48 belo-oblečenih tovaršic, in 2 pri trugi černo-oblečeni, pa obilo družega ljudstva.

Pri sprevedu je otrok pri 4 letih, zetec ranjee, belo-oblečen, nesel okinčani nadgrobní križ. V cerkvi je bilo vse pobožno, v dveh dolgih verstah so stale tovaršice; sveta tihota je povsod kraljevala, samo časoma so se slišali dolgi zavzdihí iz potertih serc. Na gomili pred pogrebom so še enkrat tovaršice žezele viditi obličje svoje drage prijateljice. Odpre se truga; ah, tužni pogled! Vsaka jo želi pogledati, jo pogleda — in po bledem obličju solza solzo zaliva.

Z Bogom, Judita! z rajске visokosti oberni doli oči na poterte roditelje, na klavernega g. strica, in moli za nje. Bog jim polajšaj tugo, ki jo je tvoje ločenje jim naklonilo.

Pa še nekaj. Deklice po vsem Slovenskem, poslušajte! Predpustni dnevi so; pravijo, da se tu in tam pripravljate na ples in družine, — pa še na take, ki so hudo nevarne za vas! Oh nikarte; — doma raji osta-

nite, in mislite, kako srečna presrečna je zdaj Judita med angeleci v nebesih, ker se je skerbno ogibala vsih slabih družinj. Hočete tudi vé biti lepe, čiste njene sestrice? Vem, da hočete. Tedaj doma ostanite; pojdite obiskat Jezusa v sv. Rešnjem Telesu v cerkvi: plese in nespametne družine pa pri miru pustite!

Tako storite tudi vi, pošteni in modri mladenči.

Prijatelj.

Iz Mokronoga. — Predobrotni gospod Jožef Gorenc! Ne najdem spodobnih besedi, s katerimi bi se Vam zahvalil za prelepi znesek: 50 gld., ki ste jih poslali za tukajšne siromake, kateri bojo po slabi lanski letini res kmalo začeli stradati. Bog Vam stoterno poverni! V imenu obdarvanih Vam v duhu poljubim zlato desnico.

V Mokronogu, 23. pros. 1872.

Miha Vindišar,
župnik.

Iz Amerike. Bayfield, 28. nov. 1871. (Pismo prečast g. misijonarja J. Čebulja.) (Konec.) Mesca febr. 1871 je bila Duluthiška cerkev toliko dodelana, da se je služba že zamogla v nji pričeti. Plačal sem nad 4000 tolarjev in pustil še 900 tol. dolga. To se vé, da znotranja naprava cerkve je bila le začasno in revno vravnana, ali to se bo vse lahko dalo sčasoma čedno napraviti ter bo cerkev potem, dobro dodelana, veljala blizo 7000 tol.

Mesca marca 1871 sem prepustil Duluth in vse druge minisotiske misijone čast. g. Kelerju, francosk. duhovnu, pobožnemu misijonarju, ki je že mnogo misijonov v Minesoti vstanovil. Superior in Donglaško okrožje na viškonski strani je pa prevzel čast. g. De Goey, holandski duhoven. Ali ker ta dva gospoda indijansko ne govorita, sem Indijane v teh dveh misijonih še sebi prihranil.

Čudno je, kako se vse na svetu spremeni. Na ravno tistem kraju, kjer stoji zdaj Duluth, lepo bogato mestice s 5000 prebivalci, pred tremi leti še ni bilo družega kot gosto, temno, neprijazno lesovje. Kjer je zdaj poglavitna gostilna (hotel), velikansko poslopje, ki je gotovo veljalo 100.000 gold., je stala nekdanj majhna iz brezovih kôž napravljena kočica, v kateri sem pred nekoliko leti sedel ali klečel na golih tléh umirajočega Indijana kerstil in za smert pripravil. — Kdo bi se bil nadjal, ko sem še pred malo leti po divjih gojzlih šent-luiške reke po kerpljah koračil in mnogokrat v snegu spal, da bo tam še o mojih dneh železni voz derdral in vozovlak tulil.

L. 1861 konec mesca aprila sem peš popotval v šent-Pavel — 160 milj hodá od Dulutha. Imel sem spremljevalca seboj. Šla sva od doma (Superior) v ponedeljek okoli dveh popoldne in prišla v šent Pavel v petek-zvečer. Kakih 50 milj je bilo treba po kerpljah hoditi, ker je bilo še snega dva ali tri čevlje globoko na tléh. Bolj ko sva se šent-Pavlu bližala, manj je bilo snega. Zadnjih 40 milj, ko prideva že na golo ravnino, ni bilo več stvarice snega, toda bilo je pa toliko prahu na potu, da sem si nazaj želel v gosto lesovje in globoki sneg gornjega jezera.

Spala sva dve noči pod milim nebom. Reka Kettle-River je bila takrat silo velika in brez mostú, ki ga je bila dereča voda nekoliko dni poprej poderla. Zvezala sva torej tri hlode z vejami skupej ter se prepeljala. Ko prideva blizo nasprotnega brega, se hloodje narazen ločijo ter obá v vodo padeva, ki nama je bila do vratú. Prišla sva lahko h kraju, ali kaj je zdaj storiti? Že se je takrat mračilo, ponočna ojstra sapa je jela pritiskati, bila sva mokra od nog do vratú, prizigavni klinčki so se bili zmocili, tako, da ni bilo mogoče ognja napraviti! Kaj hočeva početi? Sklep je bil kmalo storjen. Naprej koračiva še 20 milj, da prideva do prvega človeškega

prebivališa (Snake River), kjer sva se posušila, pogréla in se dobro počila.

Tako je bilo poprej; ali vse drugač je zdaj, ko železnica sklepa šent-Pavel z gornjim jezerom. Zadnjo spomlad, ko sem šel v šent-Pavel, sem v Superiori na gornjem jezeru zajuterkoval, v šent-Pavlu pa večerjal. Tudi je zdaj dokaj trgov in stališč med št.-Pavлом in gornjem jezerom, ki jih prej ni bilo. Tako svet napreduje, časi se spreminjajo — et nos mutamur in illis. —

Ravno zdaj ko pišem, ledeni sever žvižga tudi krog moje kočé, da je groza, ter mi naznanja, da se čas približuje, ko bo Večni mojster v malo urah stesal ledeni most, ki bo sklepal Lapoinški otok z Befieldom. — Snega imamo že dovolj, skor dva čevlja debelo; vreme je že več dni prav suho in merzlo. Bil sem té dni v Bad-Riveri, kamor se gre 20 milj po vodi. Ko smo nazaj proti Befieldu jadrali, je bilo jezero zelo viharo, tako da je dokaj valov čez nas in čez ladijo vdarjalo; v malo trenutkih je bila ladija in obleka naša in vse naše orodje z ledom pokrito. Zrak je bil ta dan tako ojster, da ko sem veslajše veslo iz vode vzdignil in kaka dva čevlja visoko nad vodo v zraku deržal, so kaplje padajoče od visečega vesla že ledene zernica postale, preden so v vodo padle.

Se nekaj bom opomnil, če vas moja kuhel-slovenščina *) ne bo prehudó utrudila. — Opomnim namreč, da je bil konec mesca septembra (1871) véliki shod in zbor Indijanov v Bad-Riveri (ob Hudi reki), pri katerem je bilo izmed 4000 viškonskih Indijanov in Polindijanov — blizo 2500 pričujočih, ki so prišli po letno plačilo. Kerstil sem pri tej priložnosti pet odraslih Indijanov iz znotranjih viškonskih gojzdov, med njimi 19letnega mladčiča, sina prvega poglavarja Lac-des-Courtes-Orcilleskih Indijanov. Ta mladeneč je bil ves navdan z nenavadno pobožnostjo in sveto gorečnostjo. Po prijetelem sv. kerstu, obernivši se proti zbranim pričujočim Indijanom, poln svetega navdiha zavpije: „O ko bi me Véliki Duh precej iz tega sveta poklical, zdaj ko je duša moja očiščena in še brez madeža.“

Ostali so Indijani 14 dni skupaj. Bil sem takrat prav v svojem elementu. Naključilo se je namreč, da so bili pričujoči večidel vsi pevci in pevkinje, karkoli sem Indijanov in Polindijanov za petje izuril. Čversto so se prepevale indijanske pesmi v izverstem čveterospevu ter privabile tudi marsikterega ajda k vsakdanjim juternim in večernim molitvam. — Tudi sicer smo za kratek čas spevali različne nedolžne pesmi, za ktere je Vincenc Roy, Polindijan, dobro podučen in mož bistrega uma, besede zložil (nekaj sem jih tudi jest skoval). Nehoté sem se takrat v duhu nazaj povernil v nekdanje čase, ko smo z Boštjanom, Matijem itd. po novih mašah Bogu slavo prepevali in sicer z nedolžnimi kratkočasnicami se razveseljevali.

Dva dni, preden so se jeli razhajati, so se Indijani vsi snidli ter so njih glavarji (ogimag) imeli govore in posvete z ameriškimi vradniki o zadevah svojega naroda. Posebno izversten je bil govor nekega Indijana, ki sem ga pred 4 leti kerstil. Ta Indijan je najprej dokaj časa govoril o različnih rečéh, zadevah in potrebah Očipvejev; potem se britko pritoži, da se njegovi rojaki, Indijani njegove domovine (t. j. ob čipvejski reki, 100 milj od gornjega jezera) večidel ne dajo pokristja-

* Ravno nasproti; v prav lepi slovenščini je vse pismo pisano. To pa se je zahvaliti lepim, našim rojakom od Boga podeljenim zmožnostim, da pri tako neugodnih časih za olikanje v domačem jeziku se vendar vélik del njih nauči pravilno pisati. Naši lastni, domačinom in ljubi slovenšini zagrizeno-sovražni rojaki so krivi, da nikakor in nikakor ne moremo dospeti do natornih pravic, kakoršne se v nbeni deželi pod solnce-m od davno tako ne odrekajo, kakor Slovencem. Vr.

ni, ter svoj krepki govor s sledečimi besedami sklene: „Odpovem se vsi zvezi s svojimi ljubimi rojaki, ki nočejo spoznati prave sreče, ki se jim ponuja, ampak raje stokajo v temoti neverstva in divjaštva. Kar mene tiče, služabnik Velikega Duha (mašnik) mi je sv. kerst podelil, in sv. kerst mi je odperl vrata in stezo do prave sreče pozemeljske in nadzemelske. Sveti kerst, postave Velikega Duha in zakoni katol. vere so mi oči odperli in mi jasno razodevajo pota, po katerih se zamorem preroditi iz divjaka v izobraženega človeka.

„Zdaj, ko že sam nekoliko poznam luč prave izobraženosti, želim tudi svoje ljube otroke v svetlobi edine sreče voditi in ohraniti. Torej se ločim od svojih oslepljenih, v ostudni temoti paganstva tavajočih bratov, če ravno s težkim srcem. Odpovem se letnemu plačilu, zapustil bom kraj svojih očetov, se podal med belo ljudstvo, postal ameriški državljani, kupil kos zemlje bliz cerkve in šole in potem bom svoje otroke izredil v tisti luči izobraženosti, ki mi jo je pokazal sv. kerst in katol. vera.

„Kakor ostri zimski sever pretresa ude trudnega lovca, tako me zdaj pretresa kot huda merzlica žalostni spomin slepote, neizobraženosti in divjaštva, v katerem sem bil pokopan, in v katerem bi bil tudi poginil, ako bi me sv. kerst ne bil prerodil.“

Prečastiti g. vrednik, ali ni ta Indijan pravi modroslovec? Mislil sem si takrat, o ko bi ta Indijan znal nemško govoriti, precej bi ga poslal v Avstrijo, da bi avstro-liberalske lučnike prave modrosti učil. —

Serčno pozdravljam Slovenijo in Slovence. Veseli me, da je Slovenija tako věrna; zato jo pa tudi ljubim in jo bom ljubil do smerti. Dalje ko grem po svetu, bolj ko grem v leta, bolj cenim in ljubim svojo narodovnost in svoj narod slovenski. Imam še dokaj starih daničnih listov, ki jih dostikrat berem. Prebiraje jih, vživam zares sladke trenutke. Karkoli berem, mi je novica, akoravno se je že pred več leti prigodilo. Nekatere liste sem več ko desetkrat pregledal, in vender mi je le vsakokrat enako novo, vsakokrat se enako čutim zamaknjenega v ljubo slovensko domovino. Z Bogom. Pozdravljam vsa zlahto, — znance Velesovce, Kranjce, Poljance itd. Vam zvesto vdani

Janez Čebulj.

Razgled po svetu.

Iz Gradea pišejo, da so novi nejeverci, prostomišljaki imenovani, prosili državni zbor za civilni zakon, ajdovske šole, odpravo prisega itd. Tacih prošenj se kmali dobí, kolikor kdo hoče; nekteri vitezi pri poliču in kaki navadni zagrizenci zoper Cerkev se zberó, spišejo peticijo z nekterimi podpisi, in s tem se dela hrup in lagój, če je tudi stotisuče in milijone poštenih državljanov temu nasproti; sej kar hočejo pošteni ljudje, kar hočejo keršansko-katoliški starši, to je „ultramontanstvo, jezuitovstvo, hujskarstvo“, zato, ker judje in mavtarji tako zabavljajo!

Na Dunaju je nekak „deutscher Verein,“ kateri mnogo rogovili po cesarstvu in nadlega, da naj srenje peticije, prošnje, na Dunaj pošiljajo v vstavoverskem pomenu, zlasti za neposredne volitve v državni zbor. To pa je naravnost zoper pravice in veljavo deželnih zborov, še celo zoper liberalcem „nedotikljivo“ decembersko vstavo, in na to gre, da bi si liberalci za stanovitno zagotovili gospodstvo in vse, kar je s tim zedinjenega zoper cerkvene in narodovske pravice. Toraj „Vatld.“ svari zoper take počenjanja.

Državni zbor. Med predlogami, ki jih ima državni zbor obravnavati, se tolikrat imenujejo le plače pa plače! Od kod pa vender vedne plače in povišanje plač? Po-

višanje plač ni nič družega kakor povišanje dajatev, če se po drugi strani kaj ne prigospodari ali pa drugim plače znižajo, kateri preveč vlečejo. Če eden več dobí, mora drugi več plačati, ali pa se morajo vsako leto državni dolgovi poviševati in poviševati, do nezmernosti. Da bi se kaj prihranilo, o tem dandanašnji ni govorjenje, dokler se na vsih voglih vedno bojé nove vojske in je toraj toliko vojaštva na nogah, da pogoltne silovito denara. Kar tiče povišanje plače za nižje duhovstvo, je razširjeno to natolcevanje, da bi se utegnila Cerkev drugod še bolj z datvami pritiskati, in od tod bi morebiti liberalizem kaj malega privošil duhovstvu! — V vstavni odbor 24 udov gospodje vstavoverci, blezo po načelih ravnopravnosti? niso izvolili nobenega Slovenca in nobenega Tirolca.

Med državnimi predlogami zadeva ena jetnike, da se zamorejo pod pogojo spustiti, pa zopet poklicati v ječo. Kteri so tri četertine svoje kazni že prestali in saj eno leto že v ječi bili, se smejo zanašati, da bodo pušeni na oddih iz svojega hudega terpljenja in stradanja, se vč, ako je bilo njih obnašanje v ječi po tem. To je gotovo kaj pametna naredba, samo da bi se pred začela, zlasti pri tacih, ki so bolj po nesreči kakor iz hude volje zašli v hudodelstvo in s tim v ječo, ktera je za marsiktere zato še naj veči teza in terlica, ker morajo bivati med tacimi tovarši, ki preklinjajo in klatajo, kakor bi bili iz pekla izpušeni. Kar tiče postave zaradi samotnih zaporov, se je bati, da bi samo na sebi dobrega pomočka premehke stranske naredbe preveč ne oslabile ali dostikrat celo v nič ne djale.

Katoliška deputacija, ki je bila undan pred ministrom Andraši-em zavolj stisk, v katerih se nahaja sv. Oče, je dobila od njega čuden odgovor. Rekel je med drugim, da po njegovi misli ni nobene katoliške države, ktera bi bila smožna sv. Očetu stalno pribežališe podeliti, ktero bi v prid katoliške vere in v rabo njegove duhovske oblasti tudi le toliko koristno biti zamoglo, kolikor je Rim v svojem sedanjem stanu! — Tacega „armutszeugnis“ menda še noben katolišk minister ni dal katoliškim vladam, odkar svet stoji, kakor Andraši. O sv. Štefan, preslavni ogerski kralj, ali so tudi o tvojem času ogerski sinovi tako govorili? — Andraši se izgovarja nadalje s skerbljivostjo za mir in praša deputacijo, če meni, da naj v Italijo marširamo? Toda med marširanjem v Italijo in med tem, kar je delal Beust in kar dela Andraši v oziru na pravice papeževe in sv. Cerkve, je še veliko družih stopinj, s kterimi bi se bilo marširanje v Italijo prihranilo, in vender kaj doseglo, ako bi bil n. pr. Beust take stopinje o pravem času storil. Beust pa še dobre volje ni pokazal, razun do Viktor-Emanuelove vlade.

Iz Ljubljane. Letni zbor katoliške družbe se je prav dostojno in slovesno opravil. Lepo število udov je bilo pričujočih pri slovesni sv. maši gosp. korarja Volca, ktero je priserčno petje z orglanjem čast. gg. Ursulinaric kaj prijetno pozdigovalo. K shodu popoldne se je bilo zbralo čez 300 oseb vsih stanov. Bogato z lepotijami za srečkanje obložena miza, in druga miza z novim, še le nekoliko pa prezalo zlato-vezanim banderom ste kaj mično nase vlekli oči prihajalcev.

Gosp. predsednik gr. Wurmbrand, tajnik društva g. Flis in tajnik za dobrotni oddelek g. stolni kaplan Klun so prav mično razlagali djanje katoliškega društva v pretečenem letu, pa tudi velike nasledke, ktere je pri svoji tihi delavnosti vzrokovalo. Koliko čast je dosegla vsa naša dežela v tem letu s tim, kar je društvo za sv. Očeta storilo ter se skazala za nar. bolj katoliško med Slovenci, je povdarjal gosp. Flis. Ko bi društvo ne bilo

prav nič drugega storilo, kakor da je zbralo čez 119.000 podpisov za sv. Očeta in pa zbudilo tako veličansko razsvitljivo za 25letnico papeštva Pija IX, je že s tim si pridobilo neumerljive zasluge. In da molčimo drugo, koliko dobrega je storil dobrodelni odsék, pričajo šolski otroci, ki jih je s pripomočjo dobrodelnih gospej in gospodicim in družih oblekel, pa čez 900 gl., ki jih je pri dobrotnikih nabral in med uboge ljubljanskega mesta razdelil.

Razdali so se nato listi za volitev novega odbora in gosp. predsednik je v čverstem sklepnem govoru bičal lažnjivi liberalizem ter pojasnoval, kako se je do tatic ljudi obnašati.

Za loterijo so dobili pričujoči listke zastonj, in 80 veči del prav lepih in koristnih dobitkov je čakalo na mizi. Veliko veselja in kratkočasa je srečkanje delalo pričujočim, pa tudi mnogim koristnih dobitkov prineslo.

Od 5 blizo do 8 se je veršilo zborovanje. Tiskano naznanilo, ki ga bojo udje brezplačno dobili, bode djanje družbe in druge okolišine bolj natanko popisovalo. Bog daj družbi še dalje svoj blagoslov in vedno obilnišega sadú! —

Božjo pot v Jeruzalem in druge svete kraje Svete dežele je tudi za to leto za velikonočni čas osnovalo veliko namestništvo Svete dežele na Dunaju. Kdor se želi pridružiti tem popotnikom, se oglasi pred 10. sveč. (febr.) pri namestništvu Svete dežele na Dunaju (Napis: Hochw. General-Commissariat des h. Landes in Wien, Franciskaner-Platz Nr. 4), in saj do 18. sveč. vloží popotnino, ki znaša (za drugi prostor na Lojdovih parobrodih) sem ter tje iz Tersta do Tersta nazaj: 440 gl. v srebru. S tem je plačaua vsa vožnja in jáza po morji in po suhem, živež, darila, tolmači, spremljevalci itd. Popotni list, pri duhovnih škotijško privoljenje za maševanje je petrebno; že pri komisarijatu vsak naznani svoje ime, stan in stanovanje, in neduhovni priložé farno spričalo zastran vere. — Najposledniše do konca febr. se vsak popotnik skaže osebno pri vel. namestništvu na Dunaju, ali pa naznani, da se bode v Terstu sošel s tovarši. Iz skupne denarnice se začne trositi pri vstopu na parobrod v Terstu in v Aleksandriji denarničar poštev obravná in ostanek med potnike razdeli. (Parobrod in živež na njem je do Tersta plačan.) — Odhod iz Tersta je 2. sušca o poldan; pot zadeva Kerv (Corfú), Siro, Smirno, Rod, Ciper in Jafo. Iz Jafa se popotva po suhem (jezdé) skoz Ramlo v Jeruzalem, ter so sprejeti in z vsim oskerbovani v avstrijanskem sprejmišu (hospicu), in ondotno vodstvo jih spremlja pri obiskovanji in ogle-dovanji Betanije, Jerihe, Jordana in mertvega morja, pa Emavza, Betlehema in sv. Janeza v pušavi, kakor tudi svetiš v Jeruzalema in krog mesta. V velikem tednu so v hospicu duhovne vaje za spodobno pripravo k velikonočni spovedi. — 4. mal. travna odrinejo iz Jeruzalema in nastopijo tridnevno pot skoz Samarijo v Nazaret; od ondot gredó na Tabor, v Tiberijo itd., potem skoz Kajfo na imenitni hrib Karmel. V Kajti jih zopet Lojdov parobrod sprejme 12. aprila in pelje skoz Port-Saíd v Aleksandrijo, od koder lahko gredó v Kairo in k piramidam. 21. mal. travna je odhod iz Aleksandrije proti Terstu.

Iz Kranjskega nam je dozdej znan en sam verl gospod, iz Loškega okraja na Gorenskem, ki se bode vdeležil tega znamenitega popotvanja.

Pomagajte vbožni mladini k delu. Deček, ki je viditi, da bo dober in pošten, bi rad prišel k kakemu mojstru, in gosp. mojster Jož. Šventner vé o tem več povedati.

Na železnici med Ljubljano in Postojno je bil v vozovlaku te dni pušen 1 del brevirja, ktereга je železnično pošteno vodstvo oddalo pri gosp. prof. Ant. Lesarji, ter naj ponj pošlje, kdor ga je pozabil v vozu.

Kerške škofije pastirski list za postni čas kaj čversto in podučljivo obravnava glavne misli in načela, ki dan-današnji po svetu vladajo in dokazuje, kako naskriž so z vero Kristusovo. Prihodnjič več.

V Gorici so 10. tega mesca pokopali pridnega bogoslovca 3. leta g. Jan. Sova, ki ga sošolci serčno priporočajo v molitev in spomin vsim gg. bogoslovcem. R. I. P.! (Za dopis je bilo prepozno. Vr.)

Iz Monakovega, 2. pros. V Madridu na Španjskem so zaperli protestanško molitvenico, ker dosedanji pastor s svojimi tremi vikariji se je podal v naročje sv. Cerkve. Škof v Madridu, patrijarh iz Indije, in škof iz Havanne bili so pri tej slovesnosti nazoči. —

Anton Bernard, znani starokat. duhovnik v Kiefersfeldenu, je pred kratkim poslal nekaj posvečenih Hostij in nekoliko sv. olja po pošti v Straubing. (Ali ste že slišali kdaj, da se je presv. R. T. po „pošti“ pošiljalo?)

18. prosenca se je obhajala obletnica, odkar je nemško cesarstvo oklicano. — Viljemu so k tej obletnici voščili srečo kralji in knezi nemškega cesarstva, in sicer veči del telegrafčno, in on je tudi telegrafčno odgovarjal in se zahvaljeval. Minister obredov, gosp. žl. Mühler, je pa pred svojim odstopom oskerbel, da se je tudi razglasil odgovor, ktereга so pa pruski škofje od njega (Mühlerja) dobili o priliki njih vloge do cesarja.

Modrost tega ministra je segala tudi v katoliško Cerkev in menil je, da katoličan, kateri pred 18. jul. 1870 ni veroval na versko resnico, ktera je bila ta dan oklicana, ostane še katoličan, če tudi pozneje noče verovati, kar je sv. Cerkev določila, češ, sej veruje, kar je pred tem dnevom zadostilo, da je bil kdo katoličan!... G. Mühler je protestant, tedaj mu ni zameriti, ako ima tako slab zapopadek od uka sv. Cerkve. V protestantizmu je vse mogoče, ker tam je dosti prostora za tiste, kateri verujejo v Kristusa in za tiste, kateri Krisusa tajé, za deiste, panteiste itd. Katoličan je pa po nanuku sv. vere le taisti, kdor veruje, kar je Bog razodel in kar sv. Cerkev verovati ukazuje. To vé vsak katolišk otrok. Tako je bilo že nekdej, tako je je zdaj in tako bo ostalo do konca; ne protestanti in ne odpadni katoličani tega ne bodo pre naredili.

Na Parskem je veliko katol. družb, ki se vse prav živo gibljejo; vstanovljajo se pa vedno še nove; ravno včeraj se je imela tudi v Tölc-u nova kat. družba pričeti.

Kmaló bom zgotovil tri podobe križevega pota za Štango, ktere bom precej poslal v Šentvid; takrat bom pridjal tudi podobo M. B. za Bosno.

Duhorske spremembe.

V lavantinski škofiji. Č. g. Janez Šribar, je imenovan za župnika pri sv. Jakobu v Pamečah; čast. g. Andrej Filež, župnik pri sv. Martinu na Paki, je 18. t. m. umerl (R. I. P.) — Župnija sv. Martina na Paki je do 4. marca t. l. razpisana.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. P. G. v M. na Kočevskem 8 gl.; darilci prosijo blagoslova in serčno vošijo: kmalo naj zmaga katol. Cerkev! — G. M. G. Piju IX 5 gl.

Za afrikanski misijon. T. Vučar 1 gl. 5 kr. — A. Martinak 1 gl. 5 kr. —